

NIEUWS

Vorig jaar verscheen een doctoraalscriptie van de Open Universiteit, studierichting Algemene Cultuurwetenschappen, over het werk van de Zusters van Liefde te Borne. Het boekje is geschreven door Riet Mariën-Oude Groeninge en heeft als titel: **Zusters over het voetlicht; Geschiedenis van het ulo-onderwijs door de Zusters van Liefde te Borne.**

Als het de bedoeling was de werkzaamheid van de zusters in beeld te brengen, lijkt de titel onjuist. Deze zou moeten luiden: "Zusters voor het voetlicht" enz.

De thans in het Brabantse Heeswijk wonende schrijfster, is geboren in Borne en bezocht zelf bedoelde onderwijsinstelling aan de Stationsstraat. De school, die als bewaarschool begon en tot ulo-school uitgroeide, werd geleid door zusters van de "Congregatie der Zusters van Liefde van Jezus en Maria, Moeder van Goede Bijstand" uit Schijndel. Bedoeld wordt hier het St. Johannesgesticht dat vanaf 1895 tot 1989, eerst geheel en later in afnemende mate, door zusters werd "bemand" en waar veel vrouwelijke inwoners van Borne hun opleiding kregen. Het boekje is een wetenschappelijk verantwoorde uiteenzetting geworden betreffende de ontwikkeling van het katholieke onderwijs in het algemeen en dat in Borne in het bijzonder. Wie echter verwacht er gegevens over de dagelijkse gang van zaken m.b.t. de leerlingen in de klas in aan te treffen, zal deze niet of nauwelijks vinden. Het boekje geeft meer een geschiedkundige opsomming van zaken en feiten die het onderwijs van meisjes in Borne mogelijk maakten of bedreigden. Het toont overigens prima de grote invloed aan, die de zusters op de ontwikkeling van vooral het vrouwelijke volksdeel van ons dorp hebben gehad. In ruim 100 pagina's worden vele geschiedkundige wetenswaardigheden verhaald. Jammer dat het aantal illustraties erg beperkt is en dat ze, voor zover aanwezig, van matige kwaliteit zijn, maar de vele feiten compenseren dit manco ruim. Een uitgebreid notenapparaat en een goede bronvermelding en literatuurverwijzing completeren het boekje. Voor de prijs van € 9,00 is het boekje (het aantal is beperkt) verkrijgbaar bij Gé Nijkamp, Brinkstraat 39 in Borne.

In het project "Tuinpad" van het Gelders Overijssels Bureau voor Toerisme en de Stichting Stimuland Overijssel, verscheen in de afgelopen herfst **nummer 35** van de z.g. **Kuierroutes**. Dit boekje bevat een wandelroute Zenderen/Hertme en het is voorzien van een duidelijke kaart waarop bepaalde punten met een routecijfer zijn gemerkt. Naast route-informatie wordt per routecijfer in het boekje een uitgebreide beschrijving van het betreffende object gegeven. Hier ligt ook de grote waarde van deze leuke uitgave die van veel zeer interessante zaken, vanaf de start bij het Carmelklooster in Zenderen, van o.a. Weleveld en andere objecten op de route, zoals b.v. het Groothuis in Hertme, een goede beschrijving geeft. De teksten zijn afkomstig van bureau Culturo en van J.J. Grootenboer, kenner van deze omgeving. Het handzame boekje past in Uw binnenzak en is zeer prettig van indeling en inhoud. De wandelroute is 14 km lang maar kan natuurlijk ook in gedeelten worden gevolgd. Zelfs zonder te wandelen is het, vanwege de historische beschrijvingen, een leuke uitgave die verkrijgbaar is bij de V.V.V. voor de prijs van € 3,75.

In de serie **Verhalen uit vorige eeuwen rond de gemeente Borne**, van de hand van Mw. M.G.E. van Harten-Fransen, verscheen deel 8. De ondertitel is **Van Dashorst naar Blenke**. Aan de hand van een op pagina 12 en 13 gegeven kaart voert Mw. Van Harten ons nu door het noordelijk gedeelte van Hertme. Er worden weer veel feiten en gegevens gepresenteerd. Omdat de kaart erg klein is uitgevallen is het echter soms moeilijk de gevolgde weg te vinden.

Helaas wordt het daardoor vaak gissen waar we zijn. Ook is het de vraag of de titelfoto voorop het boekje de verdwenen boerderij Pigge voorstelt. Waarschijnlijk wel, maar het boekje geeft hierover geen zekerheid. Toch is het prettig dat we steeds weer nieuwe feiten tegenkomen en heeft het zeker nut dat dit type boekje wordt uitgegeven. Het is te koop in de boekhandel voor € 3,25.

BORNE IN DE JAREN TWINTIG 8

Onze tocht door Borne, zoals beschreven in de "V.V."-gids van rond 1923 voert ons ook langs de Bornse Beek. We lezen:

De Bornsche Beek, die destijds geheel open door het dorp stroomde en waarover in den oude tijd vanaf Friezenveen turf werd aangevoerd, is in verval geraakt en thans grootendeels gerioleerd. Eerst buiten het dorp is haar loop weer te volgen. De Twentsche beken, die vroeger frisch en helder door het landschap stroomden, waarin onze vaderen hunne netten uitwierpen en waarin het vee naar hartelust zijn dorst kon lesschen, zij zijn gedegradeerd, vergiftigd door het verfwater der groote fabrieken en daardoor geworden een ergernis van

den wandelaar. Gelukkig zijn ze niet allen zop; het Hertmerbeekje, dat dicht langs de boerderij "De Greve" in Hertme stroomt, glijdt nog onbesmet tusschen haar groene oevers door en is, mits niet uitgedroogd, een dorado voor de pootjesbadende jeugd.

Boerderij De Greve aan de Alderinksweg.

De loop der Bornse beek is door de ontwikkeling van de wijk Stroom Es verlegd. Ook schepen varen er niet meer op, hij is daarvoor te klein geworden nadat, door ingrijpen in het waterniveau van de omgeving, de omvang is teruggelopen tot die van een flinke sloot.

Het grote probleem waar we tegenwoordig mee kampen, het milieu, was in de jaren twintig blijkbaar reeds actueel. Waterverontreiniging is dus niet alleen van deze tijd...

De gids gaat weer verder met:

Hervatten wij, na deze kleine afdwaling, onze wandeling door het dorp. Even buiten de kom ligt "De Meiershof", in vroegere tijd de woonplaats van den Hofmeier. De Hofmeier was een gewichtige persoonlijkheid, die onder de boeren van de streek belangrijke voorrechten genoot en als leider en raadsman werd beschouwd. Verlaten we het erf van den Hofmeier aan de Oostzijde, dan komen we door de Brinkstraat (tegenwoordig Koppelsbrink) met haar talrijke typische ouderwetsche huizen, langs de fabriek van verduurzaamde vleeschwaren van de firma Jan Schoemaker, met aan de Ennekerdijk achtereenvolgens het oude en eenvoudige bedehuis der Doopsgezinde gemeente, de Coöperatieve Stoomzuivelfabriek, de synagoge der Ned. Israëlietische gemeente en ten slotte het R.K. vereenigingsgebouw

De Meiershof was een wel zeer belangrijke boerderij, die overigens juist buiten Borne en wel in Zenderen lag. Ja de grens van Zenderen lag vrij nauw om het oude Borne heen. Borne lag er als een enclave in! De functie van de bewoner van de Meiershof, de Hofmeier, was o.a. het innen van belasting voor de landheer, het voorzitten van de holtings, de markevergaderingen,